

BRUKSANVISNING

Lettdumper TX100 og TX130
Dumper DX85, DX120 og DX130

Oppgi alltid serienr. ved delebestilling!

Serienr.: _____

Produsent:

Johan Gjønnnes' veg 25
N - 7320 Fannrem
Tlf.: +47 72 48 80 00
Fax: +47 72 48 80 11

Forhandlerens navn og adresse:

Gratulerer med din nye tilhenger Orkel TX 100, TX 130, DX 85, DX 120 eller DX 130.

Våre dumpere er kjent for sin kvalitet og styrke, og er tilpasset norske forhold. Dette er resultat av en kontinuerlig produktutvikling og en grundig kvalitetskontroll før tilhengeren sendes ut. Vi har gjennomført en vurderingsprosess etter bestemmelsene i maskindirektivet (**SAMSVARSERKLÆRING**), og tilhengeren er dermed **CE- MERKET** i henhold til dette.

Du som eier/bruker må lese denne **BRUKSANVISNINGEN MED SIKKERHETSINSTRUKSENE** før du starter med tilhengeren.

Vi forlanger at du leser nøye igjennom denne bruksanvisningen. Gjør deg godt kjent med hvilke krav som stilles til maskinsikkerhet, bruk og vedlikehold, og gjør den daglige servicen til en rutine.

Hilsen

Johan Gjønnes' veg 25
N - 7320 Fannrem
Tlf.: +47 72 48 80 00
Fax: +47 72 48 80 11

INNHOOLD

	Side
SAMSVARSERKLÆRING	4
GARANTI	5
MONTERING	6
PRAKTISK BRUK	6
VEDLIKEHOLD	7
LØFTING OG TRANSPORT	8
TEKNISKE DATA	8

SAMSVARSERKLÆRING

Vi,

Orkel AS

N – 7320 Fannrem

erklærer på eget ansvar at følgende produkt(er),

Orkel Lettdumper og Anleggsdumper

serienummer .....

som dekkes av denne erklæringen, er i samsvar med gjeldende standarder eller andre normative dokumenter i følge bestemmelsene i

MASKINDIREKTIVET – 2006/42/EC

Fannrem, januar 2014

Leif Haugum
Teknisk sjef

GARANTI

Orkel garanterer denne tilhengeren mot fabrikkfeil i en periode på 12 måneder fra leveransedato til brukeren.

Garantiansvaret begrenser seg til:

1. Verdien på maskinen i h.h.t. utført vedlikehold, bruk og tilstand.
  2. Verdien på skadde komponenter.
  3. Vurdert arbeidstid fra **Orkel AS**.
- Garantireparasjoner over 3 timer skal forhåndsavtales med **Orkel AS**.
  - Normale slitedeler som dekk/slanger, bremsebånd og lager dekkes ikke av garantien.

Orkel AS er ikke under noen omstendighet ansvarlig for følgeskader som måtte oppstå på grunn av forhold knyttet til tilhengeren.

Viktig! Bruk av ikke originale deler eller ukyndig bruk av tilhengeren vil føre til bortfall av ovenfor nevnte garanti.

MONTERING

For å spare plass og minske risikoen for skade under transport, leveres alle traktortilhengere noe demontert. Dersom plassen tillater det, leveres alle med ferdigmonterte hjul. I noen tilfeller (spesialdimensjoner og - montasjer) må tilhengeren leveres med umonterte hjul.

Ved evt. montering av hjul må kun godkjent løfteutstyr eller jekk benyttes. Sørg for god kontakt til flensen på navet ved å skrape vekk lakkrester og smuss. Boltene smøres i gjengene og på kon for skikkelig tiltrekking. Bruk momentnøkkel og forsikre deg om at tiltrekkingmomentet er riktig (300-350 Nm). Lufttrykket må også sjekkes (se egen trykk- og belastningstabell).

Karmene monteres enkelt ved først å montere alle karmstaker. Deretter monteres sidelemmene og til slutt baklemmen (noen karmar har faste staker som erstatter løse hjørnestaker). Rengjør og sett inn hengsletappene med fett før montering første gang. Dette gir smidigere hengsler og dermed lettere av- og påkobling. Eventuelle tilleggsstaker (ekstrautstyr) monteres på samme måte. Dersom hengeren er utstyrt med midtstake for sidekarmene, er de merket høyre og venstre, fram og bak. Før tilkobling av tilhengeren er det viktig å sjekke at tilkoblingspunktene er i samsvar med aktuell standard. Dette gjelder spesielt for bremsetilhengere og det oppgitte maksimale bremsetrykket. Bremsetilhengere må kun tilkobles traktor med godkjent bremseventil og med max. trykk oppgitt for aktuell tilhenger (se spesifikasjoner). Dragøyet er kun beregnet for nordisk trekkrok i henhold til norsk standard. Det kreves god avlåsning mot å kunne falle av når trekkroken er i øverste stilling.

Tilhengerens oppgitte spesifikasjoner m.h.t. vekt og belastning er alltid å forstå som maksimale for tilhengeren. Produsenten tar ikke ansvar for belastninger utover oppgitt, tillatt bakakseltrykk for den aktuelle traktor (se traktorens vognkort).

PRAKTISK BRUK

Tilhenger er et relativt enkelt redskap som kan benyttes til allsidig transport av forskjellig gods. Med tilleggsutstyr og spesialoppbygging kan den også benyttes til spesielle oppgaver som: bløtgjødselkjøring, tømmerkjøring og transport av dyr. Men det er viktig å være klar over begrensninger ved de forskjellige oppgavene, og at aktuelle sikkerhetsregler følges nøye.

All form for lasting og lossing må kun skje når tilhengeren er forsvarlig festet til traktoren. Videre skal all last eller gods sikres i henhold til vegtrafikklovens regler for "sik- ring av last".

Transport av paller med sekker skal være forsvarlig sikret og ha nødvendig karmhøyde til min. 2/3 av høyden på pallegodset. Annet aktuelt gods skal være sikret mot forskyvning eller å kunne falle av planet. På tilhengerplanets underside er det sveiset inn festekroker for dette.

Korntransport skal alltid foregå med helt tette karmar og skikkelig tett presenning for å unngå spredning av farlige kornsykdommer (se egen forskrift fra Statens Kornforretning vedr. transport av korn).

Transport av dyr må kun skje med spesielt kraftige lemmer og ha nødvendig høyde for aktuelt dyreslag. Her er det spesielt viktig med gode festemuligheter for bindsler. Det er også av stor betydning at det er et sklissikkert underlag. Bruk gjerne gummimatter eller spesielle lemmer av strekkmetall eller tre. Godt strø er også viktig. Til opplasting av dyr kreves en spesielt kraftig og lang lastelem med gode sidevern. Generelt vil vi advare mot transport av levende dyr med traktortilhenger, uten at det spesielt er lagt til rette for dette med nødvendige karmen og utstyr. Spesielt på små en akslede hengere og oppbinding av større dyr i fronten, vil en få en meget ustabil tilhenger (veltefare). Husk at for transport av levende dyr gjelder spesielle veterinærbestemmelser!

All kjøring med planet løftet er forbudt. Rammekonstruksjonen er beregnet ut fra jevnt fordelt last og med planet senket til ramma under kjøring. Hovedregelen er at all form for tipping kun må skje når hjulakslingen(ene) er i vater og i ro. Kun dersom det er jevnt underlag kan en kjøre forsiktig framover.

Grusing av veg må nødvendigvis utføres med hevet plan. Det er her nødvendig å ikke ha for store lass og ikke kjøre på for ujevnt underlag (veltefare). Sørg for tilstrekkelig passasje gjennom spalten under baklemmen, noe som sterkt avhenger av massens struktur. Husk at baklemmen ikke er beregnet for å bære hele lasset om det skulle bli blokkering.

Parkering av henger (frakobling) må skje på plant underlag og med sikrede hjul (parkeringsklosser). Husk å koble fra alle slanger og lyskontakt og fest de på avsatt plass på tilhengeren. Oljeslanger må alltid være trykkfrie under frakobling.

Parkering med varme hjul og lass kan gi urunde hjul, det kan også føre til hjulene ikke blir runde igjen.

Ved hopping etter veg (sjekk lufttrykket om det er for mye), er det en mulighet og slippet ut litt luft når det er lass på, å kjøre litt for å få dekket helt ut i felgkanten. Huske og fylle i luft igjen etterpå (se i tabell). Det er også en mulighet og snu dekk på felg for å utligne urundhet.

Produsenten av landbrukshjul har en toleranse på 10mm på høyde/sidekast.

Kjør ikke med høyere hastighet enn det tilhengeren er beregnet/typegodkjent for. Våre tilhengere er typegodkjent for en maksimal hastighet på 40 km/t.

Viktig!
**Ettetrekk hjulboltene etter kort tids bruk
og ved jevne mellomrom.**

VEDLIKEHOLD

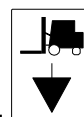
Vedlikeholdet på traktortilhengere er relativt beskjedent. På alle Orkel tilhengere finnes smørenipler for tippaksel. Husk understøtten for planet dersom dette må løftes. Smøring av karmlås (olje) og karmhengsler (fett) er nødvendig. Hyppigheten må selvsagt vurderes etter bruk og forhold. Hjulnavene er innsatt med fett, og krever veldig lite vedlikehold. Men dersom hengeren brukes mye til lengre transportoppdrag, er det selvsagt nødvendig med smøring. På hjulnav med fettnippel smøres denne med presse. Ikke smør for mye hver gang men lite og regelmessig avhengig av bruken. Nav uten spesiell smørenippel må demonteres fra spindel/lager og rengjøres for gammelt fett. Nytt fett legges i og navet monteres på plass. Husk justering av lagerstramming ved å justere mutter inn til anlegg med lager og en til to posisjoner tilbake før avlåsing. På tilhengere TX og DX 130, med dreibar dragløkke, skal dragløkken smøres. For å komme til smørenippelen må dekselet foran på draget løsnes.

Skifte av fett i nav må også vurderes i forhold til bruk, belastning og hastighet. Husk at tilhengeren er godkjent for max. 40 km/t. På boggihengere er det to ekstra smørenipler for boggiopplagringen. Disse krever regelmessig smøring. Ved smøring av boggi bør produktet jekkes opp for maksimal fordeling av smøre fett og lengre levetid på boggiforinger.

På hengere med boltforbindelser mellom boggier, drag og ramme er det nødvendig med inspeksjon og ev ettertrekking av boltene. Se spes. moment i egne bolttabeller! Bremsene er i hovedsak selvjusterende. Dersom bremsene ikke tar likt på begge sider eller blir svake, må bremsesko skiftes.

LØFTING OG TRANSPORT

All form for lasting/avlasing og transport av tilhenger skal alltid utføres etter gjeldende regler for slikt arbeid og av autorisert personell. Løfting og stropping må alltid skje etter anvisning fra produsent for den aktuelle tilhengeren (se også på vekt).

Orkel tilhengere har et anvist løftepunkt under ramma, merket med -

som skal benyttes ved all løfting. Fast stropping av tilhengeren må kun skje til hovedramma på en slik måte at karmen, plater eller andre vitale deler ikke blir skadet. Legg alltid klosser under hjul/ramme før faststropping for å sikre ekstra.

Tekniske data					
Data Mod	TX100	TX130	DX85	DX120	DX130
Hjuldimensjon	500/50x17	500/50x17	400/60x15,5	500/50x17	500/50x17 560/45x22,5
Planstørrelse utv. [cm]	249x410	249x490	-	-	-
Planstørrelse innv. [cm]	241x401	241x481	220x390	244x395	242x459
Totalvekt [kg]	12100	15500	10500	14900	17000
Tillat nyttelast [kg]	9585	12805	8460	12080	13160
Egenvekt [kg]	2515	2695	2040	2820	3840
Tippvinkel [grd]	54	52	55	55	58
Planhøyde [cm]	110	112	100	110	113 / 120

Luftrykk i dekkene er avhengig av hastighet, belastning og antallet lag i dekket. På bæresvak jord er det en fordel å benytte redusert luftrykk for å redusere jordpakkingen. Derimot under transport ved store hastigheter og maksimale belastninger må det benyttes høyeste tillate luftrykk i h. h. t. gjeldende tabell som finnes hos dekk leverandører.

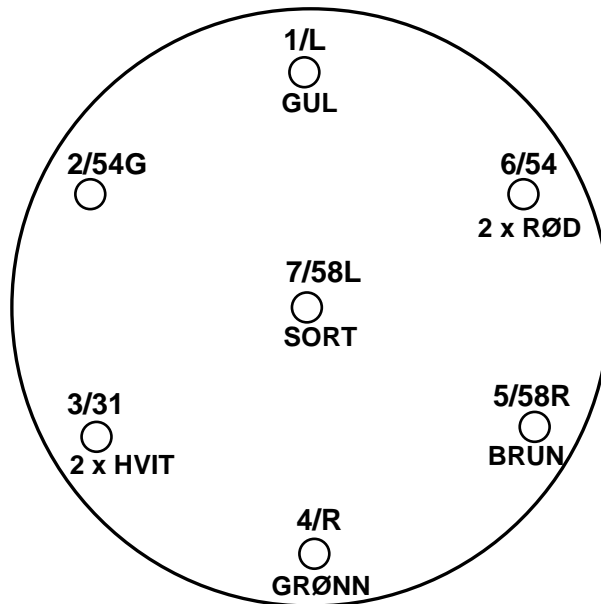
Som en generell regel kan følgende luftrykk benyttes:

<u>Dim.</u>	<u>Laveste</u>	<u>Høyeste</u>
	Bar	Bar
400/60 x 15,5 14 lag		3,5 (mitas)
500/50 x 17 14 lag		3,5 (mitas)
500/50R x 17 149 A8		3,8 (nokia)
505/50R x 17 146 G	3,0	5,0 (continental)
560/45R x 22,5	4,0	4,0

Se også produsentens anbefaling på aktuelt dekk for tillatt luftrykk. Rett til endringer i konstruksjon og spesifisering forbeholdes.

Det er standard med hydraulisk betjent bakluke på TX100, TX130, DX 85 og DX130

Koblingsskisse av støpsel / kabelsett til tilhengere

(STØPSEL SETT FRA KOBLINGSSIDEN)

GUL KONTAKT, VENSTRE	
LYKT	
GUL	2
RØD	3
SORT	4
HVIT	5

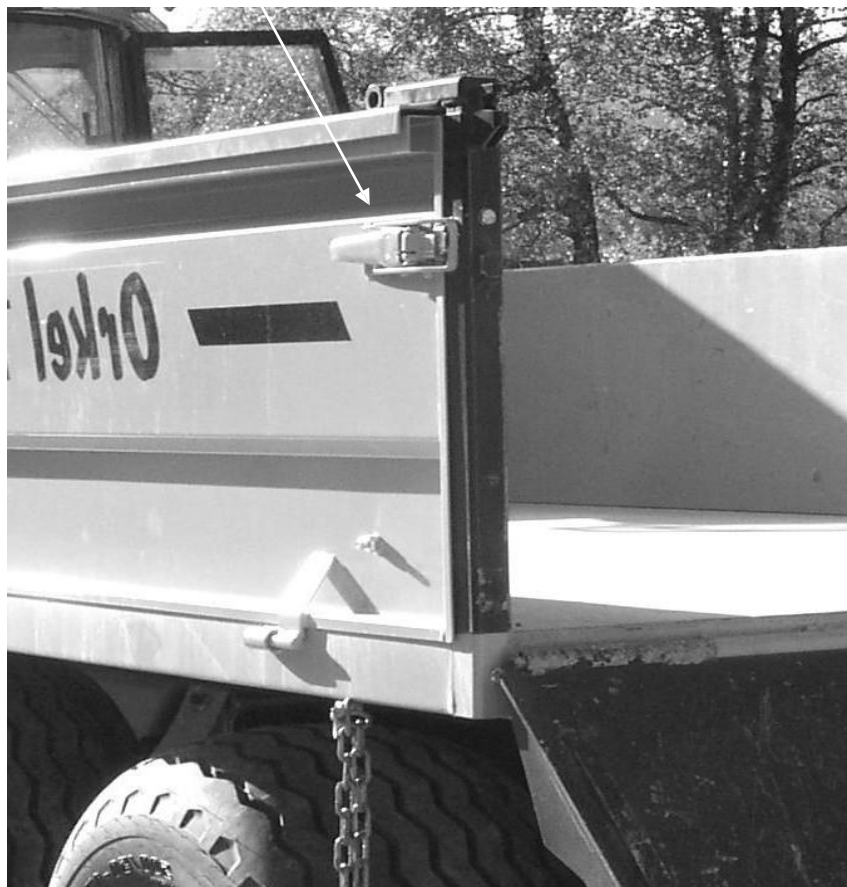
GRØNN KONTAKT, HØYRE	
LYKT	
GRØNN	2
RØD	3
BRUN	4
HVIT	5

Nr.	Gml. Benevnelse	Funksjon
1	L	Venstre blinklys
2	54G	Elektrisk Brems
3	31	Jord
4	R	HØYRE blinklys
5	58R	HØYRE baklys og skiltlys
6	54	Bremselys
7	58L	VENSTRE baklys
(5 og 7 kan event. Kobles sammen)		

ADVARSEL!

- Husk alltid skikkelig sikring og merking av last. Se henvisninger i kjøretøyforskriftene.
- Vær alltid nøye med lasting og stabilitet og forsikre deg om at tilhengerens kapasitet aldri overskrides. Sjekk alltid trakterens tillatte bakakseltrykk og at dette ikke overstiges.
- Ved tipping må hengeren alltid stå vannrett i sideretning og være skikkelig låst til traktorens trekkpunkt.
- Vær oppmerksom på låsinga av bakluka, særlig gjelder denne låsinga med låspall under planet for sikring av den nedre hengslingen. Dersom denne ikke er skikkelig i lås fram under planet og avlåst, kan luka falle ned når topphengslingen åpnes. Sjekk alltid bunnlåsinga før en åpner de øvre låsene og åpner luka fra toppen.
- All kjøring med hydraulisk bakluke kan medføre utilsiktet åpning under transport. Vær derfor nøye med å låse av manøverspak I traktoren under transport. Hengeren må aldri parkeres med lass og uten tilsyn, eller kobles fra ved de hydrauliske slangene med innebygd trykk. Lekkasje og trykkfall kan løse ut bakluka uten noe varsel.
- Standard bakluke er kun beregnet for lettere strøppgaver og tåler ikke stor vekt fra lasset dersom spalten skulle være for liten. Det er meget viktig å benytte boltsikring i toppen av standardstakene i toppen bak, slik at ikke all vekta kommer mot selve låsbøylen i karmlåsen. Se eget bilde. (Boltsikring gjelder kun TX100 og TX130).
- Parkering over lengre tid med opptippet plan anbefales ikke. Dersom dette allikevel må gjøres, skal tippsylinderens stempelstang settes inn med dertil egnet fett eller olje.
- Tilhengeren er typegodkjent for en maksimal hastighet på 40 km/t. Denne hastigheten må ikke overskrides.
- Maksimalt tillatt bremsetrykk på traktor er 150 bar.
- Husk videre at på tilhengere med brems, skal alltid bremseslangen monteres i godkjent bremseuttak. Ikke tilkoblet bremseslange kan gi varmgang, med følge at bremsen går på, og derved skader bremsesystem.

Sikkerhetsbolter gjennom stake og karm.

Lykke til med en sikker transport!

